

Molí de Sorba

Montmajor

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Sorba
Emplaçament Al peu de la riera de l'Aiguadora i molt a prop de l'Església de Santa Maria de Sorba.

Coordenades:

Latitud: 41.97087390592869
Longitud: 1.6650239910687283
UTM Est (X): 389389
UTM Nord (Y): 4647404

Classificació

Número de fitxa 08132 - 51
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Modern
Segle XVI
Any 1553
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 010A00048
Autoria de la fitxa Cortés Elía, M^a del Agua
Data de registre de la fitxa: dt., 11/02/2003 - 01:00

Descripció

El molí de Sorba està situat a la riba del riu de l'Aiguadora, que neix als Rasos de Peguera i desemboca al Cardener molt a prop de Cardona. És aquest un dels molts molins moguts per l'aigua d'aquesta riera i l'únic que es troba al terme de Montmajor. Està format per un conjunt d'edificis: el propi molí, l'edifici on hi havia el molí d'oli i uns coberts davant la casa. La casa-molí és de planta quasi quadrada, amb planta, pis i golfes i cobert amb teulada a dues vessants, amb la porta principal orientada al sud. Perpendicular a aquest edifici, per la part de darrera hi ha l'estructura de l'edifici on hi havia el molí d'oli i que actualment és descobert ja que un incendi fortuït va fer malbé la teulada i la premsa. En l'angle que fan els dos edificis a la banda nord, es troba la bassa, que proporcionava moviment a quatre rodets diferents que es troben en quatre cacaos o carcavàs en forma de túnel amb volta de canó que encara es poden veure al cantó de llevant davant la riera. Els cacaos es troben agrupats de dos en dos, cada un d'ells servia a un dels molins: molins de gra, molí de farina, escairador i després turbina, molí de les olives. A la planta baixa de la casa, dividida en tres crugies, i a la zona central que és l'accés principal, es conserva l'estructura sencera d'un dels tres molins que hi havia en aquest lloc, amb la mola, la tremuja, la tapa de la mola, la cabra i la farinera que és feta amb un bloc de pedra tallada. Fins fa pocs anys hi havia dues moles per fer farina d'ordi pel bestiar i una altre de blat per fer-ne pa amb moles de la Ferté que feien la farina més fina. Davant del molí que queda hi ha la mola sotana encastada al terra d'un dels molins de gra que es va utilitzar per muntar unes politges que movien la maquinària de la ferreria i amb una dinamo i un alternador feien llum per tres o quatre cases de la zona durant la nit (quan el molí no funcionava). Més tard es va instal·lar una turbina Francis per donar llum a la casa i a la botiga, utilitzant el rodet del molí escairador. En aquest mateix espai havia hagut un molí escairador del que encara en guarda la mola volandera, mentre que la mola de l'escairador està soterrada a l'exterior davant de la façana. Tota aquesta estructura era moguda amb dos rodets. Destaca un gran arc de pedra de mig punt rebaixat que divideix l'estança en dues parts i alhora contribueix a fer més ample l'espai. A la crugia de l'esquerra hi ha la ferreria, que conserva totes les eines, a més del forn, les moles, l'enclusa, i l'instal·lació de politges que transmetien energia a les diferents màquines del ferrer. Convé destacar que la ferreria es conserva intacta, completa i en molt bon estat degut a l'atenció dels habitants del molí, ja que va ser el pare de la senyora el que va instal·lar la ferreria. A la crugia de la dreta es conserva l'antiga botiga que havien portat els moliners, amb la taula, postades i diferents elements, ja que aquí es venia el gra, la farina, altres queviures i a més feia de bar de la zona. Al pis hi ha la vivenda. A l'edifici annex, al que s'accedeix per la botiga, hi havia l'antic molí d'oli. Encara es conserva el molí amb el vas de pedra i la mola de forma cònica, així com diferents compartiments d'obra on es guardaven les olives per les diferents cases, les portadores de fusta i el braç de la premsa. Degut a l'incendi que patí l'edifici, es va quedar sense teulada i això ha provocat que el braç de fusta de la premsa s'hagi fet malbé, tot i que es pot observar les seves importants dimensions. A fora es conserven diferents tipus de pedres de mola, la majoria del país i una de francesa (La Ferté), i també una de tronc cònic que era del molí escairador. Al terra de la planta baixa s'han aprofitat les moles velles per fer l'enllosat, així com al passadís exterior de la casa. A la façana hi ha esculpit l'any 1873, corresponent a alguna ampliació. La resclosa del molí és a sota de la casa Comabella, municipi de Navès.

Observacions:

Degut a que els actuals estadants i antic moliners marxaran en breu, caldria concienciar als propietaris de la importància de conservar tot el conjunt del molí, així com aprofitar la memòria de la Sra. Adelina Cabot, actual habitant i antiga molinera, per tal de reconstruir el molí de les olives.

Història

El molí pertanyia a la casa ca L'Estruch, tot i que no sabem si ja existia a l'edat mitjana. A prop hi ha la casa de cal Molner, topònim probablement derivat de muliner, casa que ja existia al 1600 i en la que probablement vivia el muliner del molí de Sorba ja que aquesta casa no és un molí. El paborde de Berga,

actuant com a senyor feudal, va fer un contracte d'arrendament amb el rector de Sorba, mossèn Cervertí, prorrogant el que tenia amb el pare del rector Guillem, el 1312. Li cedeix el mas de Sorba, que seria la rectoria, i els molins del terme. Estaven sotmesos a la motllura els homes de Sorba, de Gargallà, de la Serra de Fígols, del Quer de Lluelles i de Vidal de Sant Feliu. Al fogatge de 1553 a Sorba hi ha Joan Moliner, que seria el del molí de Sorba, així que ja hem de suposar que existia en aquesta època. L'any 1933 s'instal·là com a moliner i ferrer el pare d'Adelina Cabot, actual estadant del molí; abans hi havia hagut altres moliners de la família dels Bessa de Cardona i Puig Reig (Bessa del Vilar d'Avià). Adelina Cabot va fer anar el molí fins fa 25 anys, moment en que ho va deixar perquè s'havia de canviar el rodet del molí i el propietari va pensar que no valia la pena.

Bibliografia

BOLÓS, J. ; NUET, J. (1983). Els molins fariners. Ketrés Ed. Barcelona. IGLÉSIAS, J. (1979). El fogatge de 1553. Fundació Salvador Vives i Casajuana. Volum I. Barcelona. PALAU RAFECAS, Salvador ("El Galo") (1997). Els molins fariners del riu Aiguadora. Associació cultural Revista de La Segarra. Santa Coloma de Queralt.

